

Iran, septembar 2005. - prvi deo

(tekst i fotografije - Dobrica Dabović)

8. septembar 2005. godine.

Noć smo proveli u kampu na 4150 m nadmorske visine.

Kamp na 4150 mnv

Dogovor je bio da na uspon krenemo u 4,00 h.

Nas u šatoru, probudio je Dare u 2,00 h. Već je krenuo na uspon i pozivao ko hoće da krene sa njim. Pošto smo se ranije probudili, Nadežda i ja smo se spremili i krenuli oko 3,40 h. Dule je sačekao ostatak grupe.

Ja sam svoju čeonu lampu zaboravio u Teheranu, pa sam pozajmio Daretovu rezervnu i skoro istrošene baterije od Nebojše. Još sam nešto i video, dok sam oko 20 minuta išao zajedno sa Nadeždom, a kasnije, kad je ona zaostala, veoma teško sam pratio stazu, često se spitičući o kamenje. Kad je već bilo nemoguće tako hodati odlučio sam da sačekam grupu: obukao sam sve na sebe, seo na kamen kraj staze i čekao. Nisam čekao duže od pola sata kad je grupa pristigla. Oni su krenuli u 4,20 h.

Dalje smo išli polako. Već pre nego što me je grupa pristigla, od uspona su odustali Nadežda, Sima i Aleksandra - koja je već bila jako otekla po celom telu. Nešto kasnije odustao je i Zoran.

Negde na pola puta, u delu sa krupnijim stenama, okliznuo sam se i da ne bih pao, po inerciji sam, skakao sa stene na stenu. Kada sam se nekako zaustavio jako me je bolelo list desne noge. Pokušao sam da ispružim nogu - bezuspešno. Panika: "užas, gde sada zbog ovoga da odustanem; posle tolikih priprema, ulaganja odricanja ..." U tom trenutku, još gori od mogućnosti odustajanja, bio mi je utisak da se niko iz grupe ni jednog trenutka nije osvrnuo na moj pad i jauk, kao da se ništa nije dogodilo. "Ne smem, ne mogu da odustanem".

Zatražio sam pomoć: mislim da je neko pomislio da me je uhvatio grč pa je od mene tražio da legnem kako bi mi istežao mišić; nogu sam namazao Gavezom koji mi je dao Nebojša. Nastavili smo dalje.

Pre toga, negde već na 4700 m, pristigli smo Dareta. Posle ovoga, sve vreme sam bio poslednji u grupi na oko 10 m iza Nebojše i Ružice. Sve više sam bio iscrpljen. Sećam se da je Nebojša neprestano bodrio Ružicu, skidao joj masku, davao joj vodu ...

Sipar je postajao sve sitniji, staza sve nedefinisanija, sumporna isparenja (kijih ja nisam bio ni svestan u tim trenucima - već kasnije: kada se završio uspon i kada je danima taj miris ostao na svojoj odeći i rancu) - sve jača; ne znam kada sam stavio masku.

Teški trenuci zbog sumpornih isparenja

Sećam se snežišta: grupa ga je zaobišla i išla preko stena, ja nisam - zabijao sam cepin u sneg i išao korak po korak; sada mislim da me je to dodatno iscrpilo. Sećam se kako nam u susret dolaze manje grupice, vodeći pojedine, uglavnom žene, kojima je, samo shvatam: jako loše.

Posle možda 5200 - 5300 m postalo je jako teško, korak po korak, sitan sipar ... 200 visinskih metara pred vrh zaostao sam iza Ružice i Nebojše. Išao sam nekim svojim putem kroz sipar, vrh mi je izgledao beskrajno daleko, par koraka napred - veliko mučenje, često se okliznem i sednem na sipar, čini mi se samo par minuta. Tu je vetrometina, ali mi nije hladno, kad sednem nije mi teško - mogao bih svakog trenutka tu da zaspim. Nastavljam dalje, mučenje ...

Nema više sipara - dolazim do stena (to je samo nekih 10 minuta od vrha ali ja u tom trenutku to ne znam), ležem iza jedne stene, drema mi se, vetar jako duva, očajan sam što nemam više snage i ne znam koliko je još do vrha. Prilazi mi neki Iranac, verovatno se vraća sa vrha, gestovima me pita da li sam dobro; kažem da jesam i odmah ga pitam gde je vrh: valjda sam rekao "Where is the peak?" ali više me je shvatio po mahanju ruku. Pokazuje mi je 10 prstiju, shvatam da do vrha ima samo deset minuta. To mi daje neku

malu snagu: ustajem, verovatno se teturam i krećem. U tom trenutku moji se vraćaju sa vrha, Rade mi kaže: "Dobrice, ostavi ranac i cepin". U tim trenucima bih ga poslušao da mi je rekao bilo šta: samo da dodjem do vrha. Daju mi štapove; Dule i Nebojša se sa mnom ponovo penju na vrh.

Na vrhu sam, čini mi se - već posle nekoliko minuta. 5671m nadmorske visine: Damavand - najviši vrh Irana.

Na vrhu Damavanda - jedva!

Pidržavam se štapovima; slikanje; sećam se ostataka uginulih ovaca ...
Povratak: strahovito sam iscrpljen, noge me ne slušaju. Dule i Nebojša stalno paze da ne padnem. Kako se spuštam, sve sam jači i sigurniji (dolaskom u kamp na 4150 m, neverovatno: kao da nikad ništa nije ni bilo, kao "nov"). Supica, spavanje, uživanje ...

Suton u kampu nakon uspona

Sutradan, spuštanje od 4150 m do 3000 m - uživancija. Onda džipovima i minibusom do Teherana.

U podnožju planine

Da li je sve ovo imalo smisla ? Tih dana sam mislio da NE. Sada: ne znam ...

Iran, septembar 2005. - drugi deo

(tekst i fotografije - Dobrica Dabović)

Od kuće ispraćen sa predrasudama. Sam - ništa nisam očekivao. Planinarski deo je završen: najviši vrh Irana - Damavand (5671 m) - je popet; plan je ispunjen. Ostalo je još 12 dana boravka u Iranu.

I onda lepši deo priče ... Svako od nas voli prijatna iznenadjenja, a ovo je bilo mnogo više od toga: Iran - zemlja, pre svega, nasmejanih, srdačnih i gostoljubivih ljudi, koji sa dubokom iskrenošću poštuju i neguju bogatu prošlost i tradiciju svoje zemlje. Zemlja u kojoj prevladjuje pustinja, ali zemlja u kojoj su gradovi prekriveni zelenim površinama (!): uredjenim čistim trgovima, parkovima, mauzolejima ...

Imamov trg

Teheran je grad od 12 miliona stanovnika i sastoji se od severnog - savremenog i južnog - tradicionalnog dela grada. Čitava jedna država, ali on nije ono što je najlepše u Iranu. Na mene je mnogo lepši utisak ostavila unutrašnjost ove velike zemlje.

U 16. veku je nastala izreka "Isfahan je pola sveta"; I ko je bio u najlepšem gradu Irana Isfahanu, možda će imati takav osećaj. Ja jesam. "Si o se" most (most 33 luka) na reci Zajande je više umetničko nego graditeljsko delo. Sa čajdžinicama ispod svakog luka, osvetljen bezbrojnim fenjerima, sa ljudima koji, posle vrelog dana, do kasno u noć uživaju u svežini reke, predstavlja čitav jedan mali grad.

Zatim Imamova džamija - obložena milionima plavih pločica ...

Si o se most

Šetnja kraj Si o se

U Iranu žene su lepe; nasmejane i pored obaveza koje im zakon nameće: stalno nošenje marame i dugih rukava; vožnja u zadnjem delu autobusa ...

Začudjujuće je i za divljenje koliko Iranci poštuju svoje najznačajnije pesnike. Glavni trgovi i ulice u svakom gradu nose njihova imena. Mauzoleji posvećeni ovim umetnicima, su prave male palate. U njima se čita poezija, živi; neverovatno mnogo ljudi - čitave porodice.

Čudesni Persepolis - prestonica Persijskog carstva - koji je Aleskandar Veliki, osvojivši ovu veliku zemlju, u velikoj meri, uništio. Ali, ostalo je mnogo toga da svedoči o bogatom duhu i graditeljskoj moći ovog drevnog naroda.

Persepolis

U Iranu je zabranjen alkohol. Nekima je to zasmetalo. U svakodnevnoj ishrani prevladava piletina i pirinač; i dosta kiselog povrća.

Kirova grobnica

Svakodnevno putovanje po nekoliko stotina kilometara u želji da se obidje što više od neiscrpnog bogatstva stare Persije može da bude, u nekim trenucima, jako naporno, ali sve se to zaboravlja posle posete mestima kao što su: Širaz - grad pesnika; Jazd - centar nekada zvanične religije Persije - Zoroastrizma (osnivač Zaratustra) i "kulama tišine" gde su

Zoroastrijanci ostavljali svoje mrtve. Zatim Hamadanu jednom od najstarijih gradova na svetu. Vožnja čamcima po ogromnoj pećini Ali Sadr. Kazvin - sa "Dolinom ubica". Kupanje u Kaspijskom moru. Isprobavanje interesantnog opšteg običaja pušenja nargila ... I još mnogo toga željenog a nevidjenog, u zemlji gde se govori jezikom "farsi", gde postoji iskreni patriotizam, gde vozači "ludo" voze i gde litar benzina ne košta ni 2 naša dinara.

Abjane

U Sirazu

I tako ... predrasude prema nečemu ili nekom su uvek posledica nepoznavanja tog istog. Iran treba upoznati i sigurno ćete ga voleti. To ja sada radim.